

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Promemoria Anmälningssplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet

Sammanfattning

Lantbrukarnas riksförbund, har beretts tillfälle att yttra sig om promemorian från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet kopplat till införandet av förnybartdirektivet.

LRF tillstyrker i stort förslagen i promemorian men ser att några förändringar är nödvändiga. För det första måste definitioner införas i lagtext och dessutom ser vi att ett system med både samrådspplikt och intyg enligt hållbarhetsförordningen är överimplementering och föreslår att intygskravet tas bort. Det är också mycket viktigt att den fortsatta processen går enligt tidsplan och att övergångsregler för nuvarande period fungerar i praktiken. Företag ska inte behöva stå för konsekvenserna av att regeringen inte genomfört implementering i tid.

Mellanskog ansluter sig till LRFs remissvar.

Inledning

Först av allt vill LRF framföra att syftet med promemorians förslag är att införa förnybartdirektivets markkriterier för primära skogsbränslen så att Sverige även framöver är ett A-land. Att Sverige är ett A-land minskar administrationen för företag och myndigheter. Kraven skall införas på ett rättssäkert sätt och på miniminivå för att inte påverka skogsägarens möjlighet att bruka sin skog och bidra med hållbara förnybara material och energi. För samhället är det centralt att det finns god tillgång på hållbara biobränslen från skogen, både för att nå våra egna och EUs klimatmål men också för att bidra till samhällets beredskap och motståndskraft. Tillgång av inhemska biobränslen innebär att vi inte är beroende av fossil kol, olja och gas från en internationell och opålitlig marknad.

Samtidigt som dessa kriterier kommer på plats har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att komma med förslag för att stärka kraft- och fjärrvärmen där det konstateras att tillgången på biobränslen är central och mängden behöver öka. En smidig implementering av förnybartdirektivet är en grundförutsättning för detta. Det är viktigt

att regelbördan för företagen inte blir betungande och att tillgången på hållbar biomassa inte begränsas.

LRFs synpunkter

Nedan redogörs för våra synpunkter enligt promemorians kapitelindelning.

4.1 Det tydliggörs att samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken omfattar skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog

Förslag: *Innan en skogsbruksåtgärd utförs i urskog eller gammal skog, ska anmälan göras för samråd enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken. Sådant samråd ska dock inte behövas om det krävs tillstånd för åtgärden enligt bestämmelserna om tillstånd för avverkning i fjällnära skog eller ädellövskog i skogsvårdslagen.*

LRF tillstyrker förslaget. Precis som beskrivs i promemorian kan man redan idag säga att samrådsplikt råder för dessa skogar. Det är ibland svårt att följa med i promemorians resonemang runt samrådsplikten och likaså stycket avseende Skogsutredningens förslag om samrådsområden. Innebär detta att regeringen avser att föreslå samrådsområden enligt Skogsutredningens förslag? Oavsett så kommer promemorians föreslagna ändringar trädla i kraft långt före eventuella förändringar från Skogsutredningen och dessa förändringar måste vara operativa så snart som möjligt. Förutsatt att operativa kriterierna blir tydliga och väl avvägda är det vår bedömning att det inte är stora arealer urskog eller gammal skog som är aktuella för skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsen måste så fort som möjligt få uppdrag att utforma de operativa detaljerna.

LRF ser ett behov av att förtydliga i promemorian hanteringen av det undantag som finns för de fall produktionen inte påverkar naturvårdssyftet. Aktiviteten i arbetet med naturvårdande skötsel i den aktuella typen av skogar kommer sannolikt behöva öka framöver till följd av både ekologiska behov och krav enligt naturrestaureringsförordningen. Vid naturvårdande skötsel i denna typ av bestånd sker i många delar av Sverige ofta ett uttag av biobränsle av naturvårdsskäl, och det är då viktigt att samrådsförfarandet kan medföra att den råvaran godkänns och kan användas.

4.2 Definition och kriterier för att identifiera urskog

Förslag: *Med termen urskog ska i förordningen om anmälan för samråd avses samma sak som i avskogningsförordningen.*

Bedömning: *För att det ska vara tydligt för markägare vad som är urskog och som omfattas av samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bör det finnas kriterier som förtydligar definitionen av urskog. Kriterierna bör placeras i ett allmänt råd som beslutas av Skogsstyrelsen.*

LRF tillstyrker förslaget för definitionen av urskog. Det är dock inte tillräckligt att hänvisa till avskogningsförordningen. I vårt remissvar för avskogningsutredningen (LI2025/00674) framförde vi att det är i allra högsta grad nödvändigt att definitioner (urskog samt andra i sammanhanget relevanta definitioner) införs i skogsvårdslagen, se svar ordagrant nedan:

”LRF anser att det är viktigt att definitionerna av skogsförstörelse, urskog och skogsplantage införs i skogsvårdslagen och även definitioner av andra skogstyper. Definitionerna bör dock inte införas genom hänvisning utan direkt i lagtexten. Dessa definitioner kommer sannolikt att bli tillämpliga i en rad olika situationer och regelverk varför det är av yttersta vikt att tolkningarna är tydliga och inte differentierar mellan olika användningsområden/regelverk. Det är vidare också av stor vikt att uttolkningen av dessa begrepp, främst skogstypsdefinitionerna, är tydlig, tillförlitlig och bestående. Mot denna bakgrund anser LRF att dessa, när de är slutgiltigt fastställda, bör införas i förarbetena till skogsvårdslagen. LRF bedömer att detta krävs för att skapa rättssäkerhet och tydlighet för verksamhetsutövare och myndigheter. Ges dessa kriterier och uttolkningar inte tillräcklig tyngd, utan det lämnas till domstolarna att uttolka dem, riskerar verksamhetsutövare en mycket osäker situation där det kan ta många år och många drabbade innan rättsutvecklingen har kommit fram till vilka kriterier som bör tillämpas. Lagstiftaren måste här skapa en tydlig och styrande tolkning av vad dessa begrepp innebär i en svensk kontext.”

4.3 Definition och kriterier för att identifiera gammal skog

Förslag: *Med termen gammal skog ska i förordningen om anmälan för samråd avses ett sammanhängande skogsbestånd eller skogsområde*

- som har mycket hög ålder,
- som består av inhemska trädarter,
- som genom huvudsakligen naturliga processer har utvecklat de strukturer och den dynamik som normalt förknippas med sena successionsstadier av urskog,
- som är tillräckligt stort för att långsiktigt kunna behålla sina naturliga ekologiska processer, och
- där det, enligt synliga spår eller dokumentation, inte har utförts några andra skogsbruksåtgärder än naturvårdande skötselåtgärder under de senaste 80 åren.
- Osv....

LRF tillstyrker utformningen av definitionen av gammal skog och tidsgränsen på 80 år för skogsbruksåtgärder. Vi vill betona betydelsen av att Skogsstyrelsen skyndsamt får uppdrag att utforma operativa kriterier för ålder och inhemska trädslag. Med mycket hög ålder måste avses verkligt hög ålder så att skogsägare som valt att senarelägga skogsbruksåtgärder längre fram inte straffas för detta. För att säkerställa att endast verkligt gamla och skyddsvärda bestånd omfattas av regleringen föreslår vi att den grundtyvägda medelåldern för gammal skog i norra Sverige sätts till minst 200 år och minst 180 år i övriga Sverige.

Gränserna för volym död är rimliga för Norrland, i Dalarnas län eller i Torsby kommun samt övriga Sverige enligt 4 § 2a. Vi avstyrker det andra alternativet 4 § 2b. Volymen död ved i Svealand och Götaland är redan idag ca 10 m³ per hektar på produktiv skogsmark (Skogsdata 2025, tabell 3.27¹). Det är orimligt att lägga en gräns på volym död ved för dessa områden som är densamma som genomsnittet för normal brukad skogsmark. LRF föreslår att 4 § utformas enligt följande:

§4 Ett skogsbestånd eller skogsområde ska anses uppfylla kriteriet i 3 § 3 om det i beståndet eller området finns död ved i flera olika nedbrytningsstadier i en mängd som
1. om beståndet eller området finns i Norrland, i Dalarnas län eller i Torsby kommun, per hektar uppgår till minst 20 kubikmeter stående eller liggande död ved med minst 30 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran eller minst 20 centimeter grova lågor av gran eller lövträd, eller
2. om beståndet eller området finns i en annan del av Sverige än den som anges i 1, per hektar uppgår till minst 20 kubikmeter stående eller liggande död ved och har en ålder som är minst ett år, med minst 20 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran eller minst 20 centimeter grova lågor av gran eller lövträd.

Därmed är kraven samma utformning för både norra och södra Sverige.

LRF delar promemorians slutsats att gammal skog inte omfattar bestånd där det finns belägg för att de är föremål för aktiv produktiv förvaltning och att detta inbegriper lågintensiva skogsbrukssystem. Vi noterar att regionindelningen skiljer sig mellan promemorian och Skogsstyrelsens rapport. Det är viktigt att det inte finns olika indelningar.

LRF tillstyrker arealgränserna för gammal skog men ser också behov av det tydliggörs hur arealkravet ska tillämpas för blandskogar.

5.1 Urskog och gammal skog

Bedömning: *Om urskog och gammal skog inte avverkas bör Sverige vara ett A-land enligt förnybartdirektivet.*

LRF anser att formuleringen är för svag. ”Bör” är inte ett lämpligt ord i sammanhanget. Ordalydelsen bör mycket tydligare slå fast att Sverige är ett A-land. Det gjordes inför implementeringen av REDII. Föreslagen formulering är istället:

Bedömning: *Om urskog och gammal skog inte avverkas ska Sverige anses ~~bör Sverige vara ett A-land-enligt förnybartdirektivet.~~*

¹ https://internt.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rt/dokument/skogsdata/skogsdata_2025_web.pdf

5.2 Skog som har konstaterats ha stor biologisk mångfald

Bedömning: *Det bedöms inte finnas något behov av ändringar i svensk lagstiftning, kontroll eller övervakning när det gäller skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald för att Sverige ska anses vara ett A-land enligt förnybartdirektivet.*

LRF tillstyrker promemorians bedömning att det inte behövs förändrad lagstiftning för skog eller annan trädbevuxen mark som av myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald. Skogar som har formellt skydd på grund av stor biologisk mångfald samt beslut vid avverkningsanmälan är en tydligt och rättssäker tillämpning. Vi ser också att detta förhindrar överimplementering av direktivet.

Under remisstiden har det uppkommit frågor om hur det kan säkerställas att biomassa inte kommer från mark där formellt skydd återtagits. Promemorian bör kompletteras med information om att det är extremt ovanligt och hur sådana fall skulle kunna hanteras.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: *De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 december 2025. Den nya bestämmelsen om anmälan för samråd ska inte tillämpas för den som före ikraftträdandet har anmält en skogsbruksåtgärd för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.*

LRF har tillsammans med övriga branschorganisationer efterlyst promemorian hos berörda departement. Det är viktigt att alla regelverk finns på plats i god tid innan lagstiftningen börjar gälla. I och med att implementeringen har försenats vet varken företag eller myndigheter vad som gäller. Det finns också en risk att harmoniseringen mot EU ETS äventyras under den här tidsperioden. Enligt vår mening borde generösare övergångsregler kommit på plats tidigare. Eftersom bränsle förbrukas över den kalla årstiden hade lämplig period för övergångsregler varit över hela bränslesäsongen 2025/2026. Då hade både marknadens aktörer och ansvariga myndigheter kunna fokusera på att dels ha en trygg värmeförsörjning under nuvarande vinter och förbereda sig i god tid inför de uppdaterade RED III-kraven.

7 Konsekvenser

Bra att man gjort en avstämning mot Finland för ökad harmonisering mellan länderna. Det är orimligt att biobränsle som kommer från likartade förhållanden bedöms olika för Sverige och Finland. En enhetlighet inom regionen är önskvärd.

Övriga synpunkter

Undvik överimplementering - Ta bort kraven på intyg.

26 § i Förordning (2025:588) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen ställer krav på intyg även när Sverige uppfyller kriterierna för A-land. Detta går längre än vad RED III förutsätter och innebär en överimplementering, vilket riskerar att belasta hela värdekedjan med onödig administration. I och med att samrådsplikt införs för skogsbruksåtgärder i gammal skog och urskog säkerställs att uttag av primära skogsbränslen sker i enlighet med direktivets krav. I och med kravet på samråd för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog införs är intygen överflödiga. LRF vill särskilt betona att det inte behövs ytterligare åtgärder som inventeringar eller databaser för att säkerställa det som samrådsplikten redan säkerställt.

Osynkronisering mellan EU ETS och RED III

Promemorian missar att adressera kopplingen mellan EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) och RED III, vilket skapar osäkerhet för fjärrvärmebranschen. Om biomassa inte kan verifieras som hållbar enligt RED III – exempelvis på grund av att definitioner eller föreskrifter saknas – riskerar den att klassas som ohållbar inom ETS. Följden blir att företag måste köpa utsläppsrätter för biobränsle som i praktiken är hållbart, vilket kan leda till orimliga kostnader och kan leda till högre fjärrvärmepriser. Staten måste ta ansvar för att harmoniseringen mellan systemen fungerar och att svenska företag inte drabbas av juridiska motsägelser i EU-lagstiftningen.

För LRF

Magnus Kindbom
Skogsdirektör
LRF Skogsägarna

Sofia Backéus
Expert skogsskötsel och klimat
LRF Skogsägarna